

Fotograma del vídeo on es veu com les figures es transformen en una mena d'ombres xineses a la paret de vidre del bany.

ARTS VISUALS

Relacionar-se amb les coses (i amb les cases) des de dins. Intervenció de Francesca Llopis a les sales del MNAC

Abel Figueres 19 febr. 2022

Els que, actualment, visitin el Museu Nacional d'Art de Catalunya trobaran que al final del trajecte de les sales dedicades a l'Art Modern hi ha una intervenció artística que relliga l'art dels cinquanta i dels seixanta del segle XX amb l'actualitat a través d'una mena d'instal·lació formada per un vídeo, un grup de fotografies recents, un quadre, unes escultures suspeses a l'espai i uns plafons informatius.

Francesca Llopis; *Dins per dins*

Sala 81 bis d'Art Modern, MNAC (Museu Nacional d'Art de

Catalunya)

Barcelona

Fins al 20 de març de 2022

El vídeo projectat a la paret i les fotografies han estat realitzades per Francesca Llopis a la Casa Gomis Bertrand (1949-1963), coneguda com La Ricarda, a El Prat de Llobregat. La gravació transcorre per l'interior d'aquest edifici paradigmàtic del moviment modern de la segona part del segle XX; un edifici de l'arquitecte Antonio Bonet Castellana dissenyat amb criteris racionalistes i funcionalistes que s'integra amb el paisatge d'una manera harmònica, oberta, orgànica i dialogant.

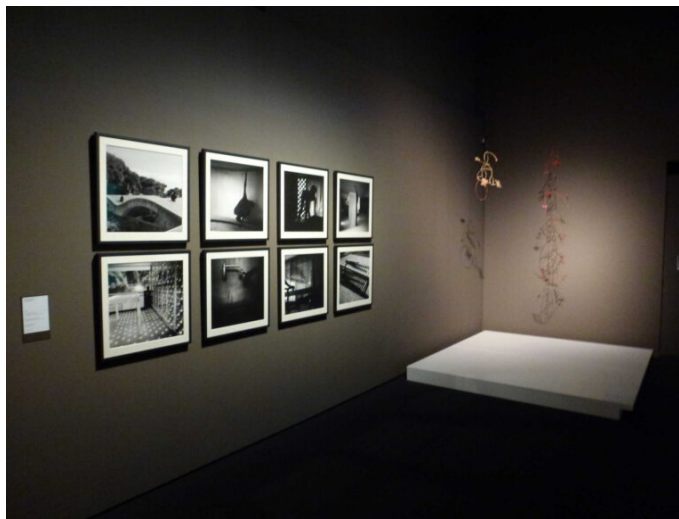
Una de les primeres imatges del vídeo Dins per dins.

Les imatges comencen amb unes taques negres de tinta que poc a poc van esquitxant i ocupant un espai pictòric net i pla. Més endavant, aquestes taques esdevenen unes figures antropomorfes, estranys personatges embolcallats de negre– ombres orgàniques?, aparicions fantasmagòriques?– que, com les taques de tinta, tendeixen a expandir-se per l'interior de l'espai arquitectònic. Les figures es retorcen, caminen compassadament, repten, s'estiren per terra, s'aixequen, es relacionen amb les plantes, amb el mobles, amb els diferents espais de la casa– amb la sala, la cuina, els banys, les habitacions–, tot incorporant el moviment sinuós i suggeridor a una arquitectura aparentment aturada i estàtica. D'aquesta manera,

l'artista fa reviure un espai aïllat, el (re)habita, com si es tractés d'una mena de somni poètic, evocador, misteriós. I així, els diversos espais de la casa, com deia el poeta Lluís Calvo en una piulada recent, es transformen en “escenaris onírics, misteriosos i sensuals, d'una força plàstica que et deixa estabornit”.

La composició sonora de Barbara Held contribueix a crear aquest ritme pausat i sinuós, hipnòtic, una mica inquietant, sempre impressionant. Una música i uns sons que volen dialogar i que, alhora, són un homenatge a les nombroses activitats del Club 49 que van tenir lloc en aquests espais, activitats relacionades principalment amb la música d'avantguarda i experimental. No endebades, cal recordar que per aquesta casa van passar John Cage, Josep Maria Mestres Quadreny, Carles Santos o el ballarí Merce Cunningham.

Les imatges i l'edició, que són d'una gran qualitat i d'una gran capacitat evocadora, han anat a càrrec del videoartista Adolf Alcañiz

Les 8 fotografies de Francesca Llopis s'agrupen en un mateix pany de paret. Són imatges en blanc i negre que juguen amb les llums i amb les ombres, amb els contrallums i les foscors, que relacionen les imatges de les figures negres amb els objectes i els espais, que, a

vegades, es confonen amb els mobles, amb les parets o amb les mateixes ombres projectades.

Les obres de Magda Bolumar i Moisès Villèlia que també són presents a la sala, tres peces que s'acaben d'incorporar a la col·lecció del museu, conformen amb tot plegat una mena d'instal·lació i, alhora, són una picada d'ullet als treballs d'aquests artistes que es troben als espais de La Ricarda. Cal recordar, per exemple, que Marta Bolumar– de qui la Galeria Marc Domènech ha fet una exposició molt recentment– és l'autora d'un mural que ocupa tot un pany de paret a la sala del menjador principal, i que diverses peces escultòriques de Moisès Villèlia s'escampen pels espais enjardinats del voltant de la casa.

La Casa Gomis-Bertrand (1957-1963), a més d'un esplèndid edifici, és també un indret que roman ancorat en el temps i en l'espai, carregat de records de tota mena– tan familiars com de la vida cultural i musical del nostre país– , un espai de pau, de tranquil·litat i de cultura agredit pels sorolls dels avions i amenaçat per la proximitat de l'aeroport.

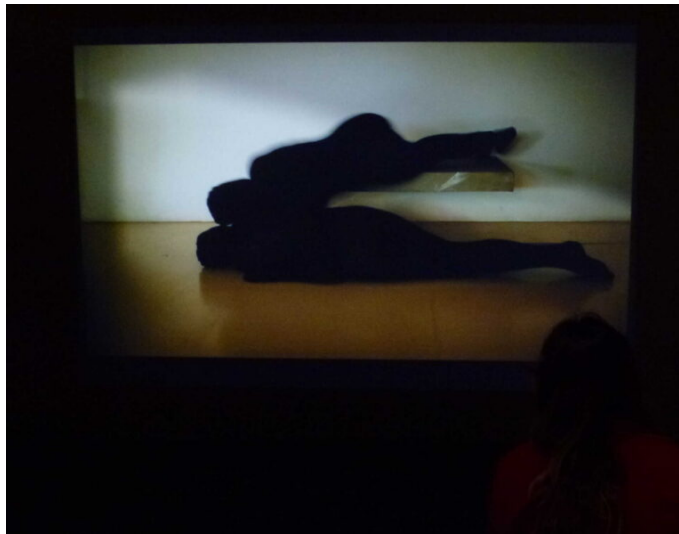

Vista del conjunt de les 8 fotografies en blanc i negre de Francesca Llopis.

L'edifici és una habitatge que es desenvolupa de forma horitzontal, totalment en planta baixa, i està format per diversos mòduls de forma quadrada que es van juxtaposant uns al costat dels altres. Tot l'edifici està cobert per una espectacular volta, la única concessió a

les formes corbes, una coberta inspirada en la volta catalana però dissenyada amb criteris moderns que se sustenta en els seus vèrtex sobre un pilars metàl·lics molt prims. En el disseny de l'edifici en destaca sobretot la relació entre els espais interiors i els exteriors, les diverses entrades i filtres de la llum, i la utilització de les gelosies ceràmiques i els diferents tancaments de vidre.

Aquesta intervenció de Francesca Llopis té l'encert i la perspicàcia d'incorporar, tot de cop, el vídeo-art, l'arquitectura, la música, la dansa, la fotografia, la instal·lació i l'acció o *performance* al final de l'itinerari i del recorregut per l'Art Modern que tradicionalment ens presenta el MNAC.

Fotograma del vídeo amb les figures negres com a protagonistes principals de la imatge.

L'artista s'endinsa en els espais del museu, en el seu discurs museològic, hi dialoga, com ho ha fet amb molts altres indrets, llocs o institucions (llibreries, biblioteques, fortificacions, mercats, estacions de metro, presons, capelles), i de la mateixa manera que ho fa també amb la seva pròpia pintura i amb la seva manera de pintar.

La de Llopis és una forma de relacionar-se amb totes les coses des de l'interior; en el cas que ara ens ocupa, des de dins de l'arquitectura, des de dins del museu i des de dins de la música. La

seva és una manera de pouar en el propi jo, de deixant-se portar per la intuïció i per les emocions. En definitiva, una activitat artística que sembla sortir de les pròpies entranyes, que es relaciona amb totes les coses des de dins.

Abel Figueres

Llicenciat en Belles Arts (especialitats en escultura i gravat). Ha estat catedràtic d'Ensenyament Secundari i professor del Batxillerat d'Arts Plàstiques, Imatge i Disseny des de 1977 fins al 2016. S'ha dedicat a l'ensenyament de l'art, del dibuix i/o del disseny en diversos llocs i a diferents nivells. Interessat per les relacions entre la teoria, la pràctica, l'educació i la crítica de l'art i del disseny, ha publicat nombrosos articles i textos a diaris, revistes i catàlegs.